

Lilian zet zich in voor de strijd tegen kindermishandeling

‘Elk kind moet veilig kunnen opgroeien, dat is mijn missie’

Tekst: Renée Brouwer - Foto's: Privébeziif

Van maandag 15 november tot en met zondag 21 november vindt de Week tegen Kindermishandeling plaats. Een belangrijke week voor Lilian (51), die zich al jaren inzet voor meer aandacht voor deze problematiek. Naar aanleiding van haar indrukwekkende boek *Allemaal struisvogels* vertelde ze ruim twee jaar geleden in Mijn Geheim al eens over haar eigen jeugd, die werd gekenmerkt door mishandeling en verwaarlozing. Sindsdien geeft ze onder meer voorlichting aan zorgverleners en is ze als ervaringsdeskundige betrokken bij Veilig Thuis.

“Ik weet nog dat ik in 2014 een gesprek met mijn moeder had. Over vroeger, over alles wat er was gebeurd. Ook kwam er een pijnlijk onderwerp ter sprake: het seksueel misbruik, dat van mijn elfde tot mijn dertiende had plaatsgevonden. De dader was een vriend van mijn vader. Op mijn dertiende hebben mijn ouders aangifte tegen hem gedaan. Mijn vader wilde dat aanvankelijk niet, maar mijn moeder heeft het doorgezet. Wat ik niet wist, was dat mijn vader destijds de aangifte nog had willen intrekken. Waarom, wist mijn moeder niet, maar ik schrok ervan, toen ik het op mijn 44e te horen kreeg. Natuurlijk wist ik dat mijn vader heel rare dingen had gedaan, maar dat hij echt zover had willen gaan, dat was nieuw. Zelfs voor mij. Omdat ik het politiedossier graag nog eens wilde inzien, vroeg ik het op bij de politie. Tot mijn stomme verbazing bleken ze het niet meer te hebben. Het misbruik was ruim dertig jaar geleden, dus was het dossier vernietigd. Dat was een harde klap. Alsof het nooit was gebeurd.

Toevallig werkte de moeder van een vriendin bij Slachtofferhulp. Zij vertelde me dat het helemaal niet mogelijk was om een aangifte terug te trekken, als een zaak al bij de rechter ligt. Vandaar dat mijn vader geen succes had gehad. Toch is het de dader gelukt om ermee weg te komen. Het was mijn woord tegen het zijne. Omdat ik geen getuigen had, oordeelde de rechter dat er te weinig bewijs was voor een veroordeling.”

Therapie

“Voor mij, een kind in de puberteit, was dit enorm heftig. En, niet zo gek misschien, dat was het dertig jaar later nog steeds. Ik merkte dat ik nog veel moest verwerken en onderging EMDR-therapie (*Eye Movement Desensitization and Reprocessing, een therapie die vaak wordt toegepast om traumatische ervaringen te verwerken, red.*). Op zich hielp dit goed, maar omdat ik onder begeleiding van een psycholoog de gebeurtenissen steeds opnieuw beleefde, herinnerde ik me opeens ook dingen die ik blijkbaar lang verdrongen had.

Om het voor mezelf te ordenen, begon ik alles op te schrijven. Eerst losse flodders, uiteindelijk hele verhalen. Ik besepte dat ik als kind zo vaak niet was gehoord. Er waren destijds zo veel volwassenen die heus wel wisten dat er bij mij thuis van alles aan de hand was, maar ze deden er niets mee. In al mijn verdriet en boosheid besloot ik er een boek over te schrijven, in de hoop dat mensen er iets van zouden leren en dat er voortaan bij andere jonge slachtoffers wél ingegrepen zou worden.”

Gestoord

Mijn boek bleek dé manier om in contact te komen met verschillende zorgorganisaties. Zo werd ik door een lokale zorgverlenersgroep gevraagd als spreker. Ze werkten met kwetsbare gezinnen en wilden graag meer weten over de alarmerende signalen die ik vroeger als kind had gegeven. Het was een van mijn eerste presentaties en ik vond het vrij confronterend. Zo vertelde ik dat ik vroeger elke dag na schooltijd aan mijn juf vroeg of ik nog klusjes voor haar kon doen. Het maakte me niet uit wat. En als zij niks voor me had, dan vroeg ik het aan de juffen en meesters van andere klassen. Alles om maar niet naar huis te hoeven. Want thuis wachtte mijn vader en die was altijd boos. Omdat mijn moeder overdag werkte, was ik elke middag aan zijn ‘zorg’ ▶

‘Dat het dossier vernietigd was, was een harde klap. Alsof het misbruik nooit was gebeurd’

overgeleverd. Vandaar dat ik het liefst op school bleef. Ik vond het daar veel fijner. Dat moet mijn juf zijn opgevallen, maar om de een of andere reden zei ze er niks over.

Leuke herinneringen aan mijn vader heb ik niet, hij was zwaar gestoord en speelde altijd met vuurwapens. Zodra ik thuiskwam, begon hij te schreeuwen en te commanderen en dreigde hij met zijn wapens. De ene dag riep hij dat hij zichzelf door zijn hoofd zou schieten, de andere dag dat hij ons hele gezin zou ombrengen en daarna zichzelf. Ook sloeg hij

Herken de signalen

In haar boek *Allemaal struisvogels* geeft Lilian voorbeelden van signalen die ze zelf als kind afgaf, waaruit omstanders hadden kunnen opmaken dat er bij haar thuis iets aan de hand was. Ze hoopt dat mensen dit soort signalen beter gaan oppikken en eerder aan de bel zullen trekken.

#1 Lilian verdedigde zichzelf niet

"Op de basisschool werd ik ontzettend gepest. Helaas gebeurt dat wel vaker bij kinderen, maar bij mij was het zo erg dat ik me echt in een hoek liet drijven. Thuis had ik niet geleerd om voor mezelf op te komen of mezelf te verdedigen, dus op school wist ik totaal niet wat ik ermee aan moest. Jammer genoeg ging er toen bij niemand een belletje rinkelen."

#2 Lilian verzon alles bij elkaar

"Maandagochtend was altijd een hel voor mij. In het kringgesprek werd er dan door de juf gevraagd of we nog iets leuks hadden gedaan, maar in ons gezin deden we nooit iets. We zaten thuis het weekend uit, gewoon wachten tot het weer voorbij was. Maar dat durfde ik natuurlijk niet te zeggen, dus daarom verzon ik regelmatig allerlei wilde avonturen. Hoewel mijn klasgenoten mij wel geloofden, prikten volwassenen er zo doorheen. Maar niemand vroeg zich af waaróm ik die verhalen allemaal bij elkaar verzon."

#3 Lilian had nooit een tussendoortje bij zich

"Rond tien uur aten we in de klas altijd een stukje fruit en dronken we uit onze beker, maar ik kreeg nooit iets mee van thuis. Mijn vader vond dat niet belangrijk en mijn moeder was 's ochtends vroeg al aan het werk, dus elke schooldag zat ik met lege handen. Ik kan me niet voorstellen dat de juf dat nooit heeft opgemerkt, maar er werd niks over gezegd."

mijn broers en zussen vaak. Uiteindelijk kwam het zelfs tot een gijzeling, waarbij mijn moeder wist weg te komen, maar ik helaas niet. Pas na een week wist ik te ontsnappen. Hij werd opgepakt, maar bleek al kort daarna ernstig ziek te zijn, waardoor hij weer werd vrijgelaten. Hij had toen namelijk al twee jaar longkanker en een halfjaar na de gijzeling overleed hij."

Schrijnend

"De zorgverleners luisterden aandachtig naar mijn presentatie. Op hun beurt deelden ze ook schrijnende verhalen met mij. Zo was er iemand die met een gezin met zeven kinderen werkte. De

twee oudsten waren al uit huis geplaatst en met de andere kinderen ging het niet goed. Ondertussen was nummer acht onderweg. Het was slechts een kwestie van tijd voordat alle kinderen ergens anders zouden moeten gaan wonen, aldus de zorgverlener. Het moeilijkste was dat hij niks tegen die moeder kon zeggen. Het is ethisch niet toegestaan om aan zo'n vrouw te vragen of ze niet eens zou stoppen met zwanger worden. Dat mag iedereen in Nederland zelf weten. Dan kun je als zorgverlener het gevoel hebben dat je met je rug tegen de muur staat. Er kwamen nog meer collega's aan het woord. Ze kenden allemaal gevallen van verwaarlozing binnen gezinnen en kindermishandeling, maar wisten vaak niet goed hoe ze het moesten aanpakken. Jammer

genoeg had ik de antwoorden ook niet, maar het voelde wel goed dat ik de discussie op gang had gebracht door mijn eigen verhaal met hen te delen."

Brief van de premier

"Na die eerste keer volgden er meer lezingen bij verschillende zorgverleningsorganisaties. Het was fijn om met veel mensen uit het werkgebied te praten, maar

ik dan ook gedaan, en met succes. Nadat ik alle Tweede Kamerleden die over gezondheidszorg, welzijn en jeugdzorg gingen, mijn boek had gestuurd, kreeg ik van zowel premier Rutte als van minister De Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een brief terug. Ze schreven beiden dat ze

geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling."

Lastige kwesties

"Voor Veilig Thuis mocht ik me als klankbord inzetten voor het project *Geweld hoort nergens thuis*. En dat doe ik nog steeds. Kort gezegd houdt dit in dat Veilig Thuis bepaalde plannen eerst aan mij en andere ervaringsdeskundigen voorlegt, voordat er wordt besloten of ze er wel of niet mee doorgaan. Het belangrijkste is dat ik er als voormalig slachtoffer mijn mening over geef. Uiteraard doe ik dit graag, maar ik heb al wel gemerkt dat er soms een kloof is tussen wat een slachtoffer nodig heeft en wat er binnen de wet mogelijk is. Een voorbeeld is de discussie die ik een keer voerde over uithuisplaatsingen. Het is mij ▶

'Het maakte me boos en verdrietig dat ik als kind zo vaak niet was gehoord'

ook confronterend om te horen hoe het in de praktijk vaak ging. Hoe hoog de werkdruk en het ziekteverzuim zijn in deze sector. Zo hoorde ik over een gezin dat binnen een kort tijdsbestek al toe was aan hun achtste gezinsvoogd. Ik heb echt respect voor alle zorgverleners die dit moeilijke werk doen, maar het eerste waar ik aan dacht, waren de desbetreffende kinderen. Hoe moest het voor hen zijn om steeds weer andere gezichten te zien? Niet zo gek dat ze dichtklapten en aan zorgverlener nr. 8 niet meer wilden vertellen wat er thuis gebeurde. Maar ondertussen gaan de mishandelingen achter gesloten deuren vaak wel door. Het liefst wilde ik meer doen voor deze kinderen, maar ik realiseerde me ook dat ik daar niet de juiste persoon voor was. Als ik wilde dat er iets zou veranderen, dan moest ik me richten tot de politiek. Dat heb

onder de indruk waren van mijn boek en dat ze het onderwerp kindermishandeling zeer serieus namen. Minister De Jonge vertelde ook dat de overheid er al verschillende dingen tegen deed. Daar ben ik me toen meer in gaan verdiepen en zo kwam ik weer in contact met Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk

Veilig Thuis

In 2020 werden er bij Veilig Thuis 62.470 meldingen van kindermishandeling gedaan. Dat was beduidend meer dan in 2019, toen er 55.590 meldingen binnenkwamen. Veilig Thuis is er voor advies en ondersteuning en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling. Je kunt contact opnemen als je zelf slachtoffer bent, maar ook als je je (als professional) zorgen maakt om de veiligheid van iemand anders. Je zorgen delen, is een belangrijke eerste stap. Als je een melding maakt, doet Veilig Thuis verder onderzoek naar de situatie of er wordt een lokale hulpverlener ingeschakeld, zodat het gezin kan worden geholpen. Wil jij ook graag (anoniem) in contact komen met Veilig Thuis? Dat kan gratis via 0800-2000. Of kijk op de website: www.veiligthuis.nl.

De huisarts, jeugdzorg, anderen uit het dorp ze hebben geweten wat er gaande was in ons gezin. Niemand deed iets. Ineens voelde ik weer dat hulpeloos mege van toen, totaal aan haar lot overgelaten, totaal geen steun van niemand.

Lees je ook graag het vorige verhaal van Lilian? Je vind het nu terug op: www.mijngeheim.nl/vergeten-kind. Nog sneller? Scan de QR-code!

'Er is soms een kloof tussen wat een slachtoffer nodig heeft en wat wettelijk mogelijk is'

nooit overkomen, maar een zorgverlener vroeg aan mij of het wellicht goed was geweest als ik als kind uit huis was geplaatst. Op dat moment schoot ik vol en kon ik even niks meer uitbrengen. Een kind uit zijn eigen, vertrouwde omgeving halen... Weet je wel hoe heftig dat voor hem of haar is? Het eerste wat ik daarom dacht, was: je moet niet het kind uit die omgeving halen, je moet de pleger oppakken en zorgen dat dié heropgevoed wordt. Dat antwoordde ik ook en ik was me ervan bewust dat het voor vraagtekens zorgde. Zelf had ik me thuis ook nooit veilig gevoeld, maar tegelijkertijd was het wel mijn eigen, 'vertrouwde' omgeving geweest. Daar had ik mijn eigen kamertje, waar ik me vaak in terugtrok. Daar zag ik

ook elke dag mijn moeder en mijn broers en zussen, met wie ik het wel fijn had. Het lag dus veel gecompliceerder dan anderen misschien dachten en dat zette ook mij weer opnieuw aan het denken.

Na het uitbrengen van mijn boek was ik er echt van overtuigd dat iedereen die ook maar een vermoeden had van kindermishandeling, daar een melding van moest maken. Maar opeens begreep ik waarom dat voor omstanders niet altijd even makkelijk is. Door mijn werk voor Veilig Thuis kwam ik bijvoorbeeld ook in contact met werknemers in het onderwijs. De meesten gaven aan dat ze vaak wel een vermoeden hebben dat er bij een leerling thuis iets gaande is, maar dat ze ook vaak bang zijn dat ze het bij

het verkeerde eind hebben. En stel dat ze dan met een melding een heel circus veroorzaken, met een eventuele uithuisplaatsing tot gevolg? Het blijft een lastige kwestie."

Afstand

"Uiteindelijk heb ik de gebeurtenissen uit mijn jeugd kunnen verwerken, maar er zullen altijd momenten blijven waarop ik er weer even aan herinnerd word. Door een bepaalde geur bijvoorbeeld. Mijn vader dronk elke dag liters koffie en die geur kan ik dus heel moeilijk hebben. Er wordt weleens gezegd dat je ingrijpende ervaringen een plekje moet geven. Dat vind ik altijd zo'n onzin. Het is niet zo dat je alles zomaar in een doosje kunt doen en het dan kunt wegstoppen. Alles wat ik heb meegemaakt, heeft mij gevormd tot de vrouw die ik nu ben. En ik kan oprecht zeggen dat ik nu gelukkig ben. Ik voel me ook geen slachtoffer meer. Wel zet ik me nog steeds graag in om meer aandacht te genereren voor de problematiek rondom verwaarlozing en kindermishandeling. Toch zou ik er nooit mijn beroep van willen maken. Anders zit ik er te veel 'in' en dat is niet goed voor mijn geestelijke gezondheid, heb ik gemerkt. Het is voor mij dan ook belangrijk om voldoende afstand te houden tot deze thema's. Gelukkig heb ik een leuke baan bij een farmaceutisch bedrijf. Mijn collega's weten van mijn jeugd af en steunen mijn werk voor Veilig Thuis volledig. Iets wat ik erg fijn vind. Elk kind in Nederland moet gewoon veilig kunnen opgroeien, dat is mijn missie. En daar zal ik me altijd voor blijven inzetten." ■

**WIN!
actie**

Lilian - in het boek Lisa genoemd - groeit op in een gezin waar veel huiselijk geweld plaatsvindt en wordt bovendien van haar elfde tot haar dertiende seksueel misbruikt door de beste vriend van haar vader. Op een dag gaat het helemaal mis als Lilians ouders ruzie krijgen. Haar moeder weet te ontkomen, maar de dan vijftien jaar oude Lilian wordt een week lang gegijzeld door haar agressieve en vuurwapengevaarlijke vader.

Meer weten: kijk op www.allemaalstruisvogels.nl.

Mijn Geheim mag **10 exemplaren van *Allemaal struisvogels* weggeven.**

Wil je kans maken op dit boek?

Mail onder vermelding van 'Struisvogels' naar: redactie@mijngeheim.nl en laat je gegevens achter. **Meedoen kan tot 16 november.**

